

Doğumda Anne Memnuniyeti ve Erken Ebeveynlik Davranışı Arasındaki İlişki

Hatice Kübra AYVACI¹ Hatice BAĞCI² İrem Sümeyra PAPARACI³

Halise Melike DEMİRTAŞ⁴ Fatma BAY⁵ Hediye KARAKOÇ⁶

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi Hastanesi, Konya, Türkiye, ayvacihatice@gmail.com

²Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara, Türkiye, bagcihatice318@gmail.com

³Özel Akademi Meram Hastanesi, Konya, Türkiye, paparaci.irem.97@icloud.com

⁴Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye, melikedmrts5@gmail.com

⁵KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, Konya, Türkiye, fatma.bay@karatay.edu.tr (Sorumlu Yazar)

⁶KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, Konya, Türkiye, hediye.bekmezci@karatay.edu.tr

Makale Bilgileri

ÖZ

Makale Geçmişi

Geliş: 10.08.2021

Kabul: 06.12.2021

Yayın: 25.12.2022

Anahtar Kelimeler:

Doğum Memnuniyeti,
Sağlık Profesyoneli,
Ebeveynlik Davranışı.

Amaç: Çalışmada, doğumda anne memnuniyeti ve erken ebeveynlik davranışını etkileyen faktörler ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı özelliktedir. Konya ilinde Tıp Fakültesi Hastanesi'nde yeni doğum yapmış ve 03.04.2020 ve 03.06.2020 tarihleri arasında, araştırmaya alınma kriterlerine uyan 168 kadın ile yapılmıştır. Araştırmanın verileri; tanıtıcı bilgi formu, Doğum Sonu Memnuniyet Ölçeği ve Doğum Sonrası Ebeveynlik Davranışı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Kadınların doğum şekli, gelir durumu ve gebeliğin planlı olma durumu ile doğum sonu memnuniyet puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Doğum şekli, yaş, gebelik ve yaşayan çocuk sayısı ile doğum sonu erken ebeveynlik davranışı arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür. Doğum sonu memnuniyet ile erken ebeveynlik davranışı arasında aynı yönde, zayıf ancak istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonuçlarımız kadınların doğum sonrası memnuniyetleri arttıkça erken ebeveynlik davranışlarının da artabileceğini göstermiştir. Ebeler başta olmak üzere doğumda görev alan sağlık profesyonelleri, doğum memnuniyetini artırmak için kanıta dayalı ve bütüncül bakımı benimsemeli ve sağlamalıdır. Bu durum bebeğin ileri ki yaşamını da etkileyecek olumlu ebeveynlik davranışlarının artmasına yol açacaktır.

The Relationship Between Maternal Satisfaction at Birth and Early Parenting Behavior

Article Info

ABSTRACT

Article History

Received: 10.08.2021

Accepted: 06.12.2021

Published: 25.12.2022

Keywords:

Birth Satisfaction,
Health Professionals,
Parenting Behavior.

Purpose: The aim of the study was to examine the factors affecting maternal satisfaction and early parenting behavior at birth and the relationship between them.

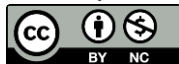
Method: The research is descriptive and relationship-seeking. It was conducted with 168 women who had just given birth at the Faculty of Medicine Hospital in Konya and met the inclusion criteria between 03.04.2020 and 03.06.2020. The data of the study were collected using the introductory information form, Postpartum Satisfaction Scale and Postpartum Parenting Behavior Scale.

Results: It was found that there is a statistically significant relationship between the type of delivery, income status and planned pregnancy status of the women and their postpartum satisfaction scores. A significant relationship was observed between birth type, age, pregnancy and number of living children and postpartum early parenting behavior. It was determined that there was a weak, positive and statistically significant relationship between postpartum satisfaction and early parenting behavior.

Conclusions and Suggestions: Our study results showed that as women's postpartum satisfaction increases, their early parenting behaviors may also increase. Health professionals, especially midwives, should adopt and provide evidence-based and holistic care in order to increase birth satisfaction. This will lead to an increase in positive parenting behaviors that will affect the future life of the baby.

*20-23 Şubat 2020 tarihinde 4. Uluslararası Korum Gebelik Doğum ve Lohusalık Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Atf: Ayvaci, H.K., Bağcı, H., Paparacı, İ.S., Demirtaş, H.M., Bay, F. & Karakoç, H. (2022). Doğumda anne memnuniyeti ve erken ebeveynlik davranışı arasındaki ilişki. *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(3), 226-234.

"This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)"

GİRİŞ

Ebeveyn olma; gebeliğin onaylanması ile başlayan, gelişen ve yaşam boyu devam eden bir durumdur (Koç ve ark., 2016). Doğum sonu ilk buluşmada ebeveynlerin yenidoğana verdiği tepkiler ilk ebeveynlik davranışı olarak nitelendirilmektedir. Bu ilk buluşmada ebeveynler; yenidoğanın ayaklarına-ellerine dokunma, yenidoğanı gözlemleyip inceleme, okşayıp sevmeye, yenidoğanla göz kontağı kurma gibi davranışlar sergilemektedir. Doğum sonu dönemde ilk karşılaşma anında annenin bebeğine gösterdiği davranışlar gelecekteki anne-bebek ilişkisi hakkında önemli ipuçları vermektedir (Çalışır ve ark., 2009).

Doğumda memnuniyet karmaşık bir kavram olması nedeniyle memnuniyeti etkileyebilecek faktörleri belirlemek çok önemlidir (Bilgin ve ark., 2018). Literatürde kadınların doğum ile ilişkili deneyimlerini; kişilik özellikleri, doğum hakkında bilgi düzeyleri, daha önce yaşadığı doğum deneyimleri, stres ve anksiyete ile baş etme yöntemleri, öz yeterlilik ve ağrı eşiği, sosyal destek ve doğum eylemine yönelik düşüncelerinin etkilediği bildirilmektedir (Yılmaz ve Nazik, 2018). Doğum deneyimi olumlu olan annelerin özgüvenlerinin artması yanı sıra bebekleri ile güçlü ilişki kurdukları ve sonraki doğum deneyimlerinin de olumlu yönde etkilendiği vurgulanmaktadır (Bilgin ve ark., 2018). Doğum memnuniyet düzeyi düşük olan annelerde; postpartum depresyon, travma sonrası stres bozukluğu, sonraki gebeliklerde düşük, emzirme sorunları, cinsel ilişki problemleri, sezaryen ile doğum yapma isteği, bebeğine karşı olumsuz duygular, annelik rolüne ve emzirmeye uyum sağlayamama gibi durumları görülebilmektedir (Güngör ve Beji, 2012).

Doğum sonrası erken dönemde annenin yaşadığı doğum memnuniyetinin bebeğine karşı duygularına yansiyebileceği, olumsuz deneyimlerin bebeğiyle arasına mesafe koymasına neden olabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle araştırma doğumda anne memnuniyeti ve erken ebeveynlik davranışını etkileyen faktörler ile aralarındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Yapılan çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Doğum sonu anne memnuniyetini etkileyen faktörler nelerdir?
2. Doğum sonrası erken ebeveynlik davranışlarını etkileyen faktörler nelerdir?
3. Doğumda anne memnuniyeti erken ebeveynlik davranışı arasında ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı özellikte yapılmıştır.

Örneklem

Araştırma; Konya ilinde Tıp Fakültesi Hastanesi'nde yeni doğum yapmış anneler ile 03.04.2020 ve 03.06.2020 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, doğum sonu ilk dakikalarında olan anneler oluşturmuştur. Koç ve ark., (2015)'nin çalışmasında belirtilen puan ortalaması (4.68 ± 1.34), 0.478 etki büyüklüğü, bir birimlik fark, %80 güç, $\alpha = 0.05$ hata payı değerine göre G*Power (3.1.9.7) programı ile yapılan güç analizinde, örnekleme en az 128 kişinin alınması gerektiği belirlenmiştir. Bu doğrultuda araştırma örneklemine, Nisan 2020-Haziran 2020 tarihleri arasında araştırmaya alınma kriterlerini taşıyan 168 kadın dâhil edilmiştir. Araştırmaya 37-42 gebelik haftasında doğum yapmış, psikolojik rahatsızlığı olmayan (öz bildirim), kronik hastalığı olmayan, gebelikte herhangi bir sağlık problemi yaşamamış (gebelik diyabeti, gebelik hipertansiyonu, hiperemesis gravidarum vb.), doğum sonrası bebeği yanında olan, Türkçe konuşabilen, araştırmaya katılmayı kabul eden kadınlar dahil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Süreçleri

Araştırmanın verileri; tanıtıcı bilgi formu, Doğum Sonu Memnuniyet Ölçeği (DSMÖ) ve Doğum Sonrası Ebeveynlik Davranışı Ölçeği (DSEDÖ) kullanılarak toplanmıştır.

Doğum Sonrası Ebeveynlik Davranışı Ölçeği verileri; doğum sonu anne ve bebeğin karşılaştığı ilk 10 dakika içinde araştırmacı tarafından gözlenmiştir. Annelerin gözlemi yapıldıktan sonra araştırma hakkında açıklama yapılmış katılmak isteyenlerin sözlü onamları alınarak kişisel bilgi formu ve Doğum Sonu Memnuniyet Ölçeği doldurulmuştur. Görüşmeler, her bir annede kişisel bilgi formu için 5 dk., ölçekler için 15 dakika olmak üzere toplam 20 dakika sürmüştür.

Tanıtıcı Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından literatür (Çalışır ve ark., 2009; Koç ve ark., 2016) doğrultusunda geliştirilmiş olup katılımcıların sosyo-demografik ve obstetrik özelliklerini inceleyen 9 sorudan oluşmaktadır.

Doğum Sonrası Ebeveynlik Davranışı Ölçeği (DSEDÖ): Britton ve diğerleri (2001) tarafından geliştirilmiş ve Çalışır ve diğerleri (2009) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirliği yapılmıştır. Postpartum dönemin ilk on dakikası içerisinde, ebeveynin bebeğiyle ilk karşılaşması esnasında gösterdikleri ebeveynlik davranışlarını değerlendirmek için kullanılmaktadır. Sevgiyle konuşma, yakın temas, sevgiyle dokunma, olumlu yorumlar, bebeği inceleme ve mutluluk olmak üzere 6 maddeden oluşan ölçek, maddelerin var/yok şeklinde işaretlenmesiyle elde edilen ikili puanlama şeklinde değerlendirilir. Her madde, davranış gözlenmişse bir (1), gözlenmemişse sıfır (0) puandır. Ölçekten elde edilecek toplam puan 0-6 arasındadır. Toplam puanın yüksek olması, ebeveynin bebeğine karşı daha olumlu ebeveynlik davranışına sahip olduğunu göstermektedir. Güvenirlik katsayısı (Cronbach Alpha) 0.85-0.93 arasında bildirilmiştir (Çalışır ve ark., 2009). Bu araştırmada Cronbach Alpha katsayısı 0.70 olarak bulunmuştur.

Doğum Sonu Memnuniyet Ölçeği (DSMÖ): Ölçek, Hollins Martin ve Martin (2014) tarafından geliştirilmiş, Coşar Çetin ve diğerleri (2015) tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği yapılmıştır. Ölçek likert tipi 30 sorudan oluşmakta ve 30-150 puan arasında ölçek puanları değişmektedir. Ölçekte ters puanlanan madde ve kesme noktası bulunmamaktadır. Ölçek puanından yüksek puanlar doğum memnuniyetinde artış anlamına gelmektedir. Ölçekte hizmet sunumu (ev değerlendirmesi, doğum ortamı, destek, sağlık uzmanlarıyla ilişkiler), kişisel özellikler (doğum sırasında başa çıkma, kontrol altında hissetme, doğum hazırlığı, bebekle ilişki) ve doğum sırasında yaşanan stres (sıkıntı, obstetrik yaralanma, yeterli tıbbi bakım, obstetrik müdahale, ağrı, uzun süreli çalışma ve bebeğin sağlığı) olmak üzere üç kategori incelenmektedir. Cronbach'ın alfa katsayısı 0.62'dir (Cosar Çetin ve ark., 2015). Bu araştırmada ise Cronbach Alpha güvenirlilik kat sayısı 0.86 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi ve değerlendirilmesinde SPSS 24.0 programı kullanılmıştır. Annelerin tanımlayıcı özellikleri ve ölçek puanlarının tanımlayıcı istatistikleri için sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Sayısal verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogrov-Smirnow testi, Skewness ve Kurtosis (+1.5 ve -1.5 arası) ile belirlenmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Genel güvenilirlik ve alt boyutların güvenilirliği için Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Normal dağılım gösteren verilerin değerlendirilmesinde t-testi, Tek Yönlü Varyans Analizi; normal dağılım göstermeyen verilerin değerlendirilmesinde Kruskal Wallis, Mann Whitney-U kullanılmıştır. Sonuçlar %95 güven aralığında, $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Etik

Araştırmanın etik kurul (28/01/2020 tarih ve 2020/001 sayılı) ve kurum izinleri (02/04/2020 tarihli, 48178250-300-E.7163 sayılı) alınmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların %52.4'si otuz yaş üstü, %50'si ilkokul mezunu, %69'ü çalışmayan, %44.7'sinin üç ve üzeri gebeliği, %31.5'unun üç ve üzeri yaşayan çocuğu olup %83.3'ünün geliri giderine denktir. Kadınların %59.5'i vajinal doğum yapmış ve %81.5'inin gebeliği planlıdır. Doğum şekli ($p<0.001$), gelir durumu ($p=0.004$) ve gebeliğin planlı olma durumuna ($p=0.030$) göre doğum sonu memnuniyet ölçek puanları bakımından anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Kadınların Tanımlayıcı Özellikleri ile DSMÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

TANIMLAYICI ÖZELLİKLER	N	%	$\bar{X}\pm SS$	Test p
Yaş				
18-29 Yaş	80	47.6	107.18±16.07	Z=-1.818
30 Yaş ve Üstü	88	52.4	103.38±13.52	p=0.069
Eğitim				
İlköğretim	84	50	104.24±13.62	t=-0.825
Lise ve Üzeri	84	50	106.13±16.04	p=0.411
Çalışma Durumu				
Evet	52	31.0	106.79±14.91	t=0.936
Hayır	116	69.0	104.47±14.85	p=0.351
Toplam Gebelik Sayısı				
1	34	20.2	104.78±16.22	F=1.236
2	59	35.1	107.54±15.37	p=0.293
3 Ve Üzeri	75	44.7	103.51±13.73	
Yaşayan Çocuk Sayısı				
1	44	26.2	106.09±15.75	KW=1.583
2	71	42.3	105.72±14.85	p= 0.453
3 ve Üzeri	53	31.5	103.72±14.29	
Doğum Şekli				
Vajinal Doğum	100	59.5	109.35±15.64	t=4.970
Sezaryen	68	40.5	99.06±11.19	p<0.001
Gelir Durumu				
Gelir Giderden Az	20	11.9	98.55±19.49	KW=10.955
Gelir Gidere Eşit	140	83.3	105.15±13.16	p=0.004
Gelir Giderden Fazla	8	4.8	122.38±18.40	
Gebeliğin Planlı Olma Durumu				
Evet	137	81.5	106.60±13.80	t=2.247
Hayır	31	18.5	98.94±17.82	p=0.030
Toplam	168	100		

\bar{X} : Aritmetik Ortalama, SS: Standart Sapma, t: Bağımsız grup t testi, Z: Mann-Whitney U, KW: Kruskal-Wallis H, F: ANOVA, $p<0.05$

Yaş ($p<0.001$), toplam gebelik sayısı ($p=0.009$), yaşayan çocuk sayısı ($p<0.001$) ve doğum şekli ($p<0.001$) ile doğum sonrası ebeveynlik davranış ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu, eğitim ($p=0.422$), çalışma durumu ($p=0.732$), gelir durumu ($p=0.230$) ve gebeliğin planlı olma ($p=0.092$) durumu gruplarında ebeveynlik davranış ölçek puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Kadınların Tanımlayıcı Özellikleri ile DSEDÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

TANIMLAYICI ÖZELLİKLER	N	%	$\bar{X} \pm SS$	Test p
Yaş				
18-29 Yaş	80	47.6	4.78±1.40	Z=-5.634
30 Yaş ve Üstü	88	52.4	3.07±1.96	p<0.001
Eğitim				
İlköğretim	84	50	4.00±1.76	t=-0.805
Lise ve Üzeri	84	50	3.76±2.06	p=0.422
Çalışma Durumu				
Evet	52	31.0	3.65±2.24	Z=-0.343
Hayır	116	69.0	3.98±1.75	p=0.732
Toplam Gebelik Sayısı				
1	34	20.2	4.50±1.60	F=4.887
2	59	35.1	4.14±1.84	p=0.009
3 Ve Üzeri	75	44.7	3.40±2.00	
Yaşayan Çocuk Sayısı				
1	44	26.2	4.75±1.50	F=10.605
2	71	42.3	3.96±1.83	p<0.001
3 ve Üzeri	53	31.5	3.06±2.01	
Doğum Şekli				
Vajinal Doğum	100	59.5	4.95±1.12	t=11.015
Sezaryen	68	40.5	2.31±1.75	p <0.001
Gelir Durumu				
Gelir Giderden Az	20	11.9	4.25±1.59	KW=2.938
Gelir Gidere Eşit	140	83.3	3.78±1.96	p=0.230
Gelir Giderden Fazla	8	4.8	4.75±1.75	
Gebeliğin Planlı Olma Durumu				
Evet	137	81.5	3.79±2.02	t=-1.712
Hayır	31	18.5	4.29±1.32	p=0.092
Toplam	168	100		

\bar{X} : Aritmetik Ortalama, SS: Standart Sapma, t: Bağımsız grup t testi, Z: Mann-Whitney U, KW: Kruskal-Wallis H, F: ANOVA, p<0.05

Doğum sonu memnuniyet ile erken ebeveynlik davranışı ölçek puan ortalamaları arasında aynı yönde zayıf ancak istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulundu ($r=0.234$, $p=0.019$, Tablo 3).

Tablo 3. DSMÖ Puan Ortalaması ile DSEDÖ Puan Ortalaması Arasındaki İlişki

ÖLÇEKLER	DSEDÖ*
DSMÖ**	$r=0.234^{***}$ $p=0.019$

* DSEDÖ: Doğum Sonrası Ebeveynlik Davranışı Ölçeği, ** DSMÖ: Doğum Sonu Memnuniyet Ölçeği, *** r: Pearson Korelasyon

TARTIŞMA

Bu çalışmada; doğum sonu anne memnuniyeti ve doğum sonu erken ebeveynlik davranışını etkileyen faktörler ile birbirleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonunda; doğum şekli, gelir durumu ve gebeliğin planlı olma durumunun doğum sonu memnuniyeti etkilediği, yaş, toplam gebelik sayısı, yaşayan çocuk sayısı ve doğum şeklinin doğum sonu erken ebeveynlik davranışını etkilediği, doğum sonu anne memnuniyeti ve erken ebeveynlik davranışı arasında zayıf aynı yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur.

Araştırmada vajinal doğum yapan kadınların doğum sonu memnuniyetlerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma bulgusuyla uyumlu olarak Pınar ve diğerleri (2009) vajinal doğum yapanların sezaryen olanlara göre daha az problem yaşadığını bildirmiştir. Vajinal doğum yaşayan kadınlarda doğum sonu memnuniyetin daha yüksek olduğu diğer literatür tarafından da

desteklenmektedir (Bilgin ve ark., 2018; Çapık ve ark., 2016; Hamm ve ark., 2019). Sezaryen operasyonunun doğum sonu süreçte ağrı, mobilizasyon ve komplikasyon gibi durumlar nedeniyle memnuniyet düzeyini azaltabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada geliri giderden fazla olan kadınların doğum sonu memnuniyetinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çapık ve diğerleri (2014) lohusaların doğum sonu konforunu etkileyen faktörleri inceledikleri çalışmada, gelir durumunun doğum sonu konfor üzerinde etkili olduğunu bildirmiştir. Ancak Çelik ve diğerleri (2014) doğum sonu dönemde yaşam kalitesinin gelir durumundan etkilenmediğini belirtmektedir. Gelir durumu bakımından literatürde görülen farklılığın, örneklem grubu, kültür, yaşam olanakları ve ölçüm araçlarının farklı olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

İstenmeyen veya planlanmamış gebeliğe sahip olma travmatik doğum risk faktörleri arasındadır (Yalnız Dilcen ve Etki Genç, 2019). Araştırmada gebeliği planlı olan kadınların doğum sonu memnuniyet düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatürde gebeliğin planlı olma durumunun yaşam kalitesini (Çelik ve ark., 2014), doğum sonu konfor düzeyini (Çapık ve ark., 2014) etkilemediği bildirilmektedir. Planlı gebelikler kadının ve ailenin gebeliğe, doğuma ve yenidoğana hazır olması ve süreçleri iyi yönetmesine yol açabilir. Bu durum beklenen ve istenen bir doğum ile sonuçlanabilir ve memnuniyetin artmasına neden olabilir.

Araştırmada, doğum sonu ebeveynlik davranışının genç yaşta annelerde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Özkan ve diğerleri (2013) yaş ile ebeveynlik davranışı arasında ilişki olmadığını, Koç ve diğerleri (2016) yaş küçük olan annelerin ebeveynlik davranışı puan ortalamalarının yüksek olduğunu belirtmiştir. Farklılığın 18-29 yaş grubundaki annelerin ilk çocuk heyecanı veya 30 yaş ve üstü annelerin sezaryen olma ihtimallerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada gebelik ve yaşayan çocuk sayısının artmasının ebeveynlik davranışını olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Aynı şekilde Koç ve diğerleri (2016)'da yaptıkları çalışmada gebelik ve yaşayan çocuk sayısının artması ile ebeveynlik davranışlarının azaldığını bildirmiştir. İlk bebeğine sahip olan kadınların hissettiği duygular daha önce hiç tadılmamış duygular olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmada, vajinal doğum yapanların sezaryen olanlara göre ebeveynlik davranışlarını daha fazla gösterdikleri bulunmuştur. Bunun aksine yapılan bir çalışmada; sezaryen olan kadınların vajinal doğum yapanlara göre daha fazla ebeveynlik davranışı gösterdikleri bildirilmiştir (Koç ve ark., 2016). Annelerin vajinal doğum tercih etme nedenlerinin incelendiği nitel bir çalışmada, vajinal doğumda yaşanan ağrı ve acı nedeniyle annelik duygusunun daha iyi hissedildiğini belirtilmiştir (Aktaş ve Yılar Erkek, 2018). Literatürde farklılıklar olmakla birlikte, vajinal doğumda annenin yaşadığı duyguların fazlalığı nedeniyle ebeveynlik davranışlarını daha fazla gösterdikleri, sezaryen olan kadınların ise doğum sonu ağrı ve anestezinin etkisi nedeniyle ebeveynlik davranışlarını daha az gösterdikleri düşünülebilir.

Araştırmada kadınların doğum sonu memnuniyetleri arttıkça bebeklerine karşı gösterdikleri erken ebeveynlik davranışları da aynı yönde artmaktadır. Fenech ve Thomsan (2014)'de annenin iyiliği üzerine, travmatik doğumun psikososyal etkilerini araştırmak için yaptıkları meta-sentezde, travmatik bir doğum deneyiminin, kadınların öz kimliği ve ilişkileri üzerinde uzun vadeli ve yıkıcı duygular oluşturabileceği belirtilmektedir (Fenech ve Thomson, 2014). Elmira ve diğerleri (2010) kadınların algılarını ve travmatik doğum deneyimlerini rapor eden meta-etnografik çalışmada; travmatik doğum yaşayan annelerin hisleri ve deneyimleri, bebeklerine bakma yeteneklerini, yakın bağ kurma veya annelik rolünü yerine getirme kapasitelerini etkilediği belirtilmektedir. Kadının doğum deneyimini olumsuz yaşaması, kendini güçsüz ve olumsuz hissetmesine neden olmaktadır (Derya ve ark., 2019). Dolayısıyla doğum memnuniyet düzeyi düşük annenin de ebeveynlik davranışını gösterirken yetersizlik, olumsuzluk yaşayabileceği düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Doğum şekli, gelir durumu ve gebeliğin planlı olma durumunun doğum sonu memnuniyet düzeyini; yaş, gebelik ve yaşayan çocuk sayısı ve doğum şeklinin ebeveynlik davranışını etkilediği belirlenmiştir. Doğum sonu memnuniyet arttıkça doğum sonu ebeveynlik davranışı da aynı yönde artmaktadır. Normal doğumlarda kilit rol üstlenen ve gebenin bütüncül bakımını yapan ebeler başta olmak üzere doğumda görev alan tüm sağlık profesyonelleri, kanıta dayalı bilgiler ışığında doğum memnuniyetini artıracak uygulamaları benimsenmesi ve uygulaması önem taşımaktadır. Ebe liderliğinde sürekli bakım ile güven, kararlara katılım, sosyal destek sağlanarak doğum sonu süreçte memnuniyet düzeyinin artırılması ve dolayısıyla bebeğin ileri ki yaşamını da etkileyecek ilk temas olan olumlu ebeveynlik davranışının sağlanması hedeflenmelidir.

SINIRLILIKLAR

Araştırma bulguları ve kullanılmış olan ölçeğin güvenilirliği, örneklem grubunda yer alan kadınların verdikleri yanıtlar ile sınırlıdır. Daha büyük ölçekli araştırmalara ihtiyaç vardır.

Finansal Destek

Finansal destek yoktur.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması yoktur.

Yazar Katkıları

Tasarım: F.B., H.K.A., H.B., İ.S.P., H.M.D., H.K., Veri toplama veya veri girişi yapma: H.K.A., H.B., İ.S.P., H.M.D., Analiz ve yorum: F.B., H.K., Literatür tarama: H.K.A., H.B., İ.S.P., H.M.D., Yazma: F.B., H.K., H.K.A., H.B., İ.S.P., H.M.D.

KAYNAKLAR

- Bilgin, N. Ç., Ak, B., Potur, D. C., & Ayhan, F. (2018). Doğum yapan kadınların doğumdan memnuniyeti ve etkileyen faktörler. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 5(3), 342–353. <https://doi.org/10.17681/hsp.422360>
- Britton, H. L., Gronwaldt, V., & Britton, J. R. (2001). Maternal postpartum behavior and mother-infant relationship during the first of life. *The Journal of Pediatrics*, 138, 905-9. <https://doi.org/10.1067/mpd.2001.113358>
- Çalışır, H., Karaçam, Z., Kurnaz, D. A., & Akgül, F. A. (2009). Doğum sonrası ebeveynlik davranışı ölçeğinin Türkçe formunun geçerliği ve güvenilirliği. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12(1), 1–8. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunihem/issue/2644/34008>
- Çapık, A., Özkan, H., & Ejder-Apay, S. (2014). Loğusaların doğum sonu konfor düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *DEUHYO Ed*, 7(3), 186–192. <http://www.deuhyoedergi.org/index.php/DEUHYOED/article/view/97/81>
- Çapık, A., Sakar, T., Yıldırım, N., Karabacak, K., & Korkut, M. (2016). Annelerin doğum şekline göre doğumdan memnuniyet durumlarının belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 19(2). <http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunihem/article/viewFile/5000162120/5000169278>
- Çelik, A. S., Türkoğlu, N., & Pasinlioğlu, T. (2014). Annelerin doğum sonu yaşam kalitesinin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(3), 0. <https://doi.org/10.17049/ahsbd.10026>
- Cosar Cetin, F., Sezer, A., & Merih, Y. D. (2015). The birth satisfaction scale: Turkish adaptation, validation and reliability study. *Northern Clinics of Istanbul*, 2(2), 142–150. <https://doi.org/10.14744/nci.2015.40412>
- Derya, Y. A., Erdemoğlu, Ç., Özşahin, Z., & Karakayalı, Ç. (2019). Annenin doğumu algılamasının doğum sonu güvenlik hissine etkisi. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(3), 88–95. <https://dergipark.org.tr/en/pub/esbder/issue/51262/592710>
- Elmir, R., Schmied, V., Wilkes, L., & Jackson, D. (2010). Women's perceptions and experiences of a traumatic birth: A meta-ethnography. *Journal of Advanced Nursing*, 66(10), 2142–2153. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2010.05391.x>
- Fenech, G., & Thomson, G. (2014). Tormented by ghosts from their past: A meta-synthesis to explore the psychosocial implications of a traumatic birth on maternal well-being. *Midwifery*, 30(2), 185–193. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2013.12.004>

- Gungor, I., & Beji, N. K. (2012). Development and psychometric testing of the scales for measuring maternal satisfaction in normal and caesarean birth. *Midwifery*, 28(3), 348–357. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2011.03.009>
- Hamm, R. F., Srinivas, S. K., & Levine, L. D. (2019). Risk factors and racial disparities related to low maternal birth satisfaction with labor induction: A prospective, cohort study. *BMC Pregnancy and Child Birth*, 19(1), 1–19. <https://doi.org/10.1186/s12884-019-2658-z>
- Hollins Martin, C.J., & Martin, C.R. (2014). Development and psychometric properties of the birth satisfaction scale-revised (BSS-R). *Midwifery*, 30, 610–9. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2013.10.006>
- Koç, Ö., Özkan, H., & Bekmezci, H. (2016). Annelik rolü ve ebeveynlik davranışı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hast. Dergisi*, 6(2), 143–150. <https://doi.org/10.5222/buchd.2016.143>
- Özkan, H., Kanbur, A., Apay, S., Kılıç, M., Ağapınar, S., & Özorhan, E. Y. (2013). Annelerin doğum sonu dönemde ebeveynlik davranışlarının değerlendirilmesi. *Şişli Etfal Hastanesi Tıp Bülteni* 3, 117–121. <https://doi.org/10.5350/semb2013470304>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). Using multivariate statistics. *Multivariate Statistics*, 1–14. <https://doi.org/10.1007/978-94-009-1217-5>
- Yalnız Dilcen, H., & Etki Genç, R. (2019). Travmatik doğumun önlenmesinde ebenin rolü. *Life Sciences (NWSALS)*, 14(3), 64–73. <https://doi.org/10.12739/NWSA.2019.14.3.4B0026>
- Yılmaz, E., & Nazik, F. (2018). Annelerin doğumu algılayışı ile hemşirelik bakımını algılayışı arasındaki ilişki. *Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi*, 15(2), 52–56. <https://dergipark.org.tr/en/pub/jgon/issue/51874/675307>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: The postpartum period is accepted as a transitional period in which new roles and responsibilities are acquired. In this period, parents especially their other may be worried about how she can meet the needs of her new baby with her competencies and efficiencies. It is thought that the mother's satisfaction in the early postpartum period may be reflected in her feelings towards her baby, and negative experiences may cause her to distance herself from baby. In mothers with low satisfaction negative feelings towards the baby, inability to adapt to the role of motherhood and inability to breastfeed can be seen. So, this study aimed to examine the relationship between maternal satisfaction and early parenting behavior in Konya, Turkey in 2020.

Method: This was a descriptive cross-sectional study that was conducted between April to June 2020. The participants consisted of 168 mothers who were in the first minutes of postpartum at an educational hospital in Konya, Turkey. The inclusion criteria included women who were at 37-42 weeks of gestation, were with their baby after birth, could speak the Turkish language, and agreed to participate in the study. The exclusion criteria included having psychological problems or chronic disease (gestational diabetes, gestational hypertension, hyperemesis gravidarum etc), and experiencing any health problems during pregnancy. The data were collected using a form consisting of 9 questions, which examined the socio-demographic and obstetric characteristics of the participants, developed by the researcher in line with the literature. We also used Postpartum Satisfaction Scale (PPSS) and Postpartum Parenting Behavior Scale (PPBS). SPSS software version 24.0 was used to analyse the data. A $p < 0.05$ was considered statistically significant.

Results: Our result showed that 52.4% of the participants were over the age of thirty, 50 % were primary school graduates, and the incomes of 83.3% were equal to their expenses. 59.5 % of women had a normal delivery and 81.5 % of them had planned pregnancy. It was determined that there was a significant relationship between postpartum satisfaction scores and type of delivery ($p=0.000$), income status ($p=0.004$) and planned pregnancy ($p=0.030$). Also, a statistically significant relationship was found between age ($p=0.000$), the total number of pregnancies ($p=0.009$), number of living children ($p=0.000$), and mode of delivery ($p=0.000$) with postpartum parenting behavior scores. Furthermore, a statistically significant relationship was found between the mean scores of postpartum satisfaction and early parenting behaviors.

Discussion: This study was conducted to examine the relationship between maternal satisfaction and early parenting behavior. According to the results of the study, as the postpartum satisfaction of women increases, their early parenting behaviors towards their babies also increase in the same direction. Analysis of our data determined that women who had normal delivery had higher postpartum satisfaction. At the same time, it has been found that postpartum satisfaction is higher in women whose income is more than their expenses. Çapık et al. (2014) similarly reported that income status had an effect on postpartum comfort. Also, in our study, it was found that women with a planned pregnancy had higher postpartum satisfaction levels and postpartum parenting behavior was higher in young mothers. However, contrary to our results, Özkan et al. (2013) stated that there is no relationship between age and parenting behavior, while Koç et al. (2016) stated that the average parenting behaviors core of younger mothers is high. Moreover, in the study, it was found that those who had a normal delivery had more parenting behaviors than those who had a cesarean section. In general, our results confirmed that as the postpartum satisfaction of women increases, their early parenting behaviors can increase. Therefore, it is thought that their other with a low level of birth satisfaction may experience inadequacy and negativity while displaying parenting behavior.

Conclusion and Suggestions:

- It has been determined that the mode of delivery, income status, and planned pregnancy can affect the level of postpartum satisfaction.
- Also, the factors of the age of the pregnancy, the number of living children, and the type of birth can affect parenting behavior.
- As postpartum satisfaction increases, postpartum parenting behavior also increases in the same direction.
- Midwives, who play a key role in normal births, must adopt and provide evidence-based and holistic care to pregnant women to increase birth satisfaction.
- These initiatives can be providing continuous midwifery support, trust, participation in decisions, and social support.
- Increasing the level of satisfaction in mothers in the postpartum period can lead to positive parenting behavior that consequently can affect the future of the baby.